UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarivs In Jus Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas Gregorii IX. P. M.

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XL. De consecratione Ecclesiæ vel Altaris.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62329

Visual Library

bentEpiſcopo, vel altari, viſitanti ex officio &
quidem in propria perſona, non aliàs, *c. procurationes 23. h. t.* Niſi privilegio Apoſtolico ſint
exempta ab earum præſtatione: quod non facile creditur conceſſum quoad Nuntios Apoſtolicos, *c. cum inſtantia 17. h. t.* Sint & hæ moderatæ, ſecundum locorum facultates, *c. Con-*
7 *querenti ſup. de off. ordin.* * Si modum exceſſerit
viſitans, tenetur ad duplum ejus, quod recepit,
ei Eccleſiæ, à qua recepit. Quod niſi intra menſem ſolverit, Epiſcopo eſt interdictus Eccleſiæ ingreſſus: alii ab officio & beneficio ſunt ſuſpenſi hoc ipſo, donec perſolverint, *c. 2. eod. in 6.*

8 Ubi diſputat Nav. *conſ 2. h. t.* An ſimplum ſolvendo intra menſem evitent dictam pœnam? Reſp. Ho: videri ipſum probare *arg. Clem. 2. verſ. à qua de haret.* ubi poſt incurſam ſimilem abſolvi poſſunt reſtituentes ſimplum tantùm, non etiam pœnam quadrupli, quam debebant ratione concuſſionis: ut magis id dicendum illi videatur ante pœnam incurſam, cum difficiliùs tollatur jus quæſitum, quàm impediatur quærendum. Quæ ratio ut non ſit mala, tamen *d. c. 2.* expreſsè non aliàs vult evitari pænam, quàm duplum intra menſem ſit redditum.

9 Ne autem comitatu ſuo Eccleſiæ ſint graves viſitantes, certus comitum numerus iis eſt præſcriptus, *c. 6. h. t.* Viſitationis verò nomine victualia tantùm, non etiam pecuniam, olim accipere licebat: poſtea pecuniam accipere permiſſum, *c. 3. eod. in 6.* Monentur porro viſitantes per Trid. *Seſſ. 24. c. 3. de reform.* ne cuiquam ſint graves inutilibus expenſis: victualia quidem accipiant ſibi & ſuis frugaliter, non etiam pecuniam; niſi ita habeat conſuetudo, & eam dare eligant, qui viſitantur. Ubi autem gratis viſitari ſolitum, ibi nihil accipiant.

TITULUS XL.

De conſecratione Eccleſiæ vel Altaris.

SUMMARIUM.

1. *Conſecratio Eccleſiarum cur, à quo, & quando fieri debeat.*
2. *Eccleſia polluta reconcilianda, non verò conſecranda de novo.*
3. *Eccleſiæ nomine quid veniat hoc loco.*
4. *Eccleſia polluitur, I. Homicidio voluntario & injurioſo.*
5. *An & ſuſpenſione ejus, qui ea dignus?*
6. *II. Seminis effuſione injurioſa.*
7. *III. Sanguinis humani effuſione.*
8. *An & per copulam conjugalem?*
9. *Pollutione occulta non redditur Eccleſia obnoxia reconciliationi.*
10. *IV. Sepultura fidelis excommunicati.*
11. *An & per ſepulturam nominatim interdicti?*
12. *An & per conſecrationem Epiſcopi excommunicati?*
13. *V. Sepultura pagani.*
14. *An & fœtus in utero materno exiſtentis?*
15. *Cæmeterium etiam polluitur iiſdem modis.*
16. *VI. Parietibus combuſtis & deſtructis.*
17. *Differentia inter priores quinque modos.*
18. *Effectus polluendi Eccleſiam in quo fundetur.*

SAnctum & neceſſarium deſtinari loca publica, in quibus rectè colatur Deus, & populus Chriſtianus opera religionis exerceat. 1
Ea conſecrari decens eſt, ex perpetua Eccleſiæ conſuetudine, & quidem ſolemniter à proprio Epiſcopo, *c. 2. & pen. h. t.* qua de re pulchrè Suarez *p. 3. tomo 3. diſp. 81. qu. 83 Sect. 5. verſ. Tertio.* Eſt enim conſecratio ordinis Epiſcopalis, poteſt tamen alteri Epiſcopo delegari, non etiam non Epiſcopo. Non conſecranda autem loca ſacra niſi dotata, ut per miniſtros divino cultui poſſit ſatisfieri. Dos danda ab eo, qui conſecrari jubet. Non dotatam conſecrans tenetur ipſe ad dotem, *c. cum ſicut 8. h. t.* Conſecrantur & altaria, non unum tantùm in una Eccleſia, ut velle videntur quidam hæretici olim moris fuiſſe, ſed etiam plura in eadem Eccleſia, *c. 5. h. t.* Quæ ſint lapidea oportet, ſaltem quoad menſam ſuperiorem, quæ ſola conſecratur, & debet eſſe tantæ quantitatis, ut poſſit capere pedem calicis, & hoſtiam. Fit conſecratio tam Dominicis quàm profanis diebus, *c. 2. h. t.* per oleum benedictum. Ubi nihil imminuet conſecrationem, ſi adjunctum fuerit oleum non benedictum, utrumque enim fit benedictum, cum potentius, ſcilicet benedictum, trahat ad ſe minus potens, ſcilicet non benedictum

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

c 3 in fine h. t. Semel facta non eſt iteranda, etiamſi tectum Eccleſiæ ruat, modo integri maneant parietes, quibus ſignum conſecrationis eſt infixum, *c. Ligneis 6. h. t.* Altare tum demùm de novo conſecrandum, quando lapis, cui benedictionis ſignum impreſſum, fuerit confractus, aut deminutus enormiter, aut amotus *c. 1. & 3. h. t.*
2 * Polluta Eccleſia non indiget nova conſecratione, ſed tantum benedictione, quæ facienda per aquam, cum vino & cinere benedictam, *c. 5. h. t.* non niſi ab Epiſcopo, non obſtante contraria conſuetudine, *c. pen. h. t.* Fiet autem reconciliatio ejus expenſis, qui pollutioni & violationi cauſam dedit, *c. 2. de off. ordin. in 6.* cum dans damni cauſam teneatur ad ejus compenſationem, *c. fin. h. tit.*

3 Pollui contingit Eccleſiam variis modis, quos antequam recenſeamus, notandum Primò, nomine Eccleſiæ, quantum ad hunc effectum, tantum venire Eccleſiam vel locum benedictum: nam cum pollutio inducat quandam privationem, debet præſupponi habitus, quem hac in materia ponit conſecratio. Idem volunt de loco benedicto, & auctoritate Epiſcopi ad divina deputato. Secundò, Eccleſia comprehendi omne id ſpatium, quod pertinet ad interius corpus, à tecto interiori uſque ad pavimentum, & à ſumma ara uſque ad partem oppoſitam. Quo modo Capellæ intra Eccleſiam conſtitutæ comprehendentur, non etiam Sacriſtia, non turris, nec cameræ Eccleſiæ adhærentes, cum non ſint deputatæ ad divinum cultum: ut per copulam ibi habitam, aut cædem factam non poſſit dici polluta Eccleſia, uti nec ſi ſupra tectum tale quid contingat, cum loca ea ſint extra Eccleſiam, *Gl. in c. un. eod. in 6.* Nav. *in Summa c. 27. n. 51.* Sanchez *de matrim. lib. 9. diſp. 15.* Idem judicium eſt de loco ſub Eccleſia conſtituto, cum non ſit pars Eccleſiæ, uti cavea, ſpelunca, niſi ſit fornix Eccleſiæ, ad eam ſpectans, deputatus ad ſepulturam.

His præmiſſis, polluuntur Eccleſiæ, Primò
4 per homicidium voluntarium & injurioſum, *c. 4. h. t.* Dico, voluntarium; quia caſu commiſſum non poteſt videri violaſſe reverentiam Eccleſiæ, cum non ponat malitiam: niſi cum iſto caſu concurrat indirecta voluntas, nam & ea ponit culpabile homicidium, ut dicetur *inf. tit. de homicid.* quod ſufficit ad effectum polluendi Eccleſiam, *ex communi DD.* ...
Dico, injurioſum; quia, ceſſante injuria ... fit Eccleſiæ irreverentia: cujuſmodi eſt ... miſſum in juſtam ſui defenſionem, aut per ... cui ſenſus deeſt. Sola mors in Eccleſia ... gens minimè eam violat, ſi cauſa ſit data ... Eccleſiam. Sanguinis adſit effuſio, vel non ... caſu nihil intereſt; cum ſufficiat homicid... injurioſum, quod etiam contingit per ſuffoca... tionem, *Gloſ. in c. un. eod. in 6.* Percuſſio in Eccle... ſia citra ſanguinem eam non violat, ... percuſſione ſequatur mors extra Eccleſiam ... que enim poteſt homicidium cenſeri con... matum in Eccleſia, niſi & in ea ſubſe... mors, cum pœna non inferatur, niſi ... ſummato.

Q. An polluatur Eccleſia per ſuſpen... ejus, qui ea dignus? R. Omnino, quia lic... ſit injurioſa mors ipſi reo, eſt tamen ... ſa loco, qui ideo polluitur. Quod & d... de cæde Martyris, quæ non facit; ... polluatur Eccleſia, propter ſacrilegi... nem, licet pretioſa ſit in conſpectu D... mors Sanctorum ejus.

Secundò, per injurioſam ſanguinis ... nem etiam proprii, *can. Eccleſiis 20. ... diſt. 1. c. fin. h. t. c. un. eod. in 6.* Tetigi... ſanguis Eccleſiæ pavimentum, nec ... tereſt, *d. c. 4. h. t.* in quo fit mentio ... etiam maculationis, cum non tam ... tactum ſanguinis violetur Eccleſia, ... violentam effuſionem. Vulnerans in ... cleſia, an extra eam, non refert, ... tis ſit, vulnerationem ſive effuſione... Eccleſia fieri. Ut & è contra, ſi in ... ſtans jactu lapidis vulneravent ... ſtantem, non dicitur polluiſſe Eccleſiam ... vulneratio & effuſio in illa non ſit facta ... nec poteſt videri Eccleſia polluta per ... nis effuſionem, cujus cauſa data eſt ... cleſiam.

Tertiò, per effuſionem ſeminis hum... *fin. h. t.* voluntariam publicam, & ... quocunque genere turpitudinis, per ... nem, aut aliam illicitam copulam. Q... luntariè contingit dormienti, aut ... quia Eccleſiæ non injurioſa ea ... luit.

8 Q. An polluatur Eccleſia per actum conjugalem? R. Poſſe videri non pollui, cum in *c. 5. inf. de adult. & can. ſi motum de conſecr. diſt.* 2. tantum fiat mentio copulæ adulterinæ: & licet alii textus loquantur de ſeminis effuſione, poſſent tamen accipi de illicita, pœnæ quæ ſunt reſtringendæ, extendantur. Verùm idem dicendum de copula conjugali, atque de aliâ ſeminis effuſione, modo ſit intemperans; cum licet in ſe non ponat peccatum, ſit tamen ſacrilega reſpectu loci ſacri. Si verò ſit licita, & vitari nequeat, propter periculũ, quo in Eccleſia dormire coguntur conjuges, aut in ea ſunt obſeſſi; aliud dicendum, cùm per actum, qui cum reverentia & timore Dei fieri poteſt; non debeat dici Eccleſia pollui, Cov. *ad 4. Decretal. p.2. c. 7. §. 2. n. 3.* Nec obſtant ſuperiùs adducta, quia loquuntur in caſu ſpeciali, nec decernunt, ob ſolum adulterium violari Eccleſiam; aliàs enim per ſimplicem fornicationem canon violaretur. Vid. Sanchez De *matrim. lib. 9. diſp. 15. n. 7. &* Suar. *De Religione tomo 2. lib. 3. c. 7.*

9 Dixi, publicam; quia per occultam pollutionem aut fornicationem non eſt Eccleſia reconcilianda; uti pro occulto crimine non imponitur pœnitentia ſolemnis. Facit, quod Eccleſia de occultis non judicet. Facit & textus *in d. c. 5. inf. De adult.* ubi vis ponitur in publica detectione, *Gl. in c. 1. eod. in 6.* Et hoc, quatenus pollutio occulta manet; nam ubi innotuerit, habetur Eccleſia ex tunc polluta, & neceſſariò reconcilianda. Navarr. *in Summa c. 27. n. 281. in fine.* per alios actus illicitos, qui ſunt extra pollutionem, cujusmodi ſunt aſpectus turpes, inhoneſta verba, quamvis minùs deceant locum ſacrum, is tamen non polluitur, ut benedictione nova nõ indigeat. Quantum ad Eccleſiam non conſecratam pollutam ſanguinis, aut ſeminis effuſione, ea lavanda eſt aqua exorcizata, etiam per non Epiſcopum, *Gl. fin. c. fin. h. t.* quam approbat Navarr. *d. loco, ubi alios citat.*

10 Quartò, Si fidelis excommunicatus, uti hæreticus, in ea ſepeliatur, *c. 7. h. t.* quod etſi loquatur de cœmeteriis, eadem tamen & major ratio eſt in Eccleſia, cujus reverentia & puritas non minùs læditur, ſepeliendo excommunicatum, quàm cæmeterium. Hac de re aliqua dicta ſupra *de ſepult.*

11 Q. An per ſepulturam hominis nominatim interdicti polluatur Eccleſia, ut indigeat reconciliatione? Reſp. Hoc videri poſſe, ex eo, quod excommunicatio & interdictum æquiparentur, *c. 1. circa fin. & ibi Gl. de ſent. excom. in 6.* Contrarium tamen veriùs eſſe, cum id in jure non exprimatur, nec pœnæ ſine textu ſint inducendæ aut extendendæ, neque æquiparatio habeat locum in pœnalibus: ut non procedat deciſio, *d. c. 1.* præcipuè, cùm excommunicatio ſit multo gravior interdicto, privans omni communicatione, non ita interdictum. Et licet exhumandum ſit interdicti cadaver, cùm non liceat illud ſepelire in loco ſacro, *cap. is qui 20. de ſent. excom. in 6.* tamen non polluitur Eccleſia ejus ſepultura, cum hoc non ſit expreſſum in jure, *arg. c. is qui 18. d. t.* ut nova reconciliatione non egeat.

Quid dicendum de hæretico quidem notorio, non tamen denuntiato, poteſt colligi ex iis, quæ dicta ſunt ſupra, *de ſepult. n. 9.* & tractat latius Navar. *conſ. 10. de hæret.*

Quæritur etiam, An Eccleſia cenſeatur pol- 12
luta per conſecrationem aut benedictionem Epiſcopi excomunicati? R. Ita quidem videri Abbati, *c. 7. h. t.* & Hoſtienſ. quos ſequitur Navar. *d. loco n. 253.* Veriùs tamen eſſe, eam minimè pollui, quòd legis pœnalis extenſio extra ſuum caſum non fiat, *c. Odia de R. I. in 6.* Facit text. *in c. à nobis ſup. de ſacram. non iteran.* ubi non polluitur altare, in quo celebravit excommunicatus.

Quintò, polluitur Eccleſia per ſepulturam
pagani, id eſt non baptizati, *can. Eccleſiam cum* 13
ſeqq. de conſecr. diſt. 1. Nomine pagani etiam venit catechumenus, & infans ante baptiſmum mortuus, quando nimirum per ſe ſepelitur.

Quæſtio autem eſt in caſu, quo eſt in utero 14
materno? R. Si vivat, aut dubium ſit, an vivat, fœtum eſſe excidendum, ne ſpes animantis cum gravida perimatur, *l. 2. D. de mort. inferend.* aut ſaltem baptizatus ſalvetur. Si verò nulla ſuperſit vitæ ſpes, non opus eſſe inciſione, & poſſe unà cum matre ſepeliri. Non obſtantibus juribus, quæ nolunt non baptizatum ſepeliri in loco ſacro, quia accipienda de infante ſeparato à matre, non etiam conjuncto matri Chriſtianæ, cujus habetur pars. Ita Hoſtien. *hic* & Hen. Bohic. in *c. Sacris ſup. de ſepult. & c. Conſuluiſti h. t. ubi alios citat contrarium tenentes.*

Idem dicendum de cœmeterio ; nam & hoc
15 per benedictionem Epiſcopi factum religioſum polluitur modis ſupra relatis, cujus tamen pollutio non adficit Eccleſiam : eſt enim acceſſorium, quod non adficit aut trahit ad ſe principale ſuum, *c. un. eod. in 6*, etſi è contra cœmeterium Eccleſiæ contiguum cenſeatur pollui ; ſequitur enim acceſſorium ſuum principale Navarr, *d. c. 27. n. 253.*

16 Addunt & ſextum modum , quando paries combuſtus, vel ita deſtructus eſt , ut eum reædificari oporteat. Verùm iſte modus non tam infert pollutionem aliquam, quam aufert conſecrationem , qua iterata eget Eccleſia reparata , quatenus parietes ſimul ruerunt , quia tunc perditur conſecratio , deſtructa re , in qua fundatur. Nam ſi paulatim & ſucceſſivè deſtruantur ac reparentur , non perditur conſecratio, quia ſemper cenſetur eadem manere, & tunc id quod majus eſt trahit ad ſe minus. Tectum ruens , integris parietibus, non facit conſecrationem amitti , quæ potiſſimum verſatur circa parietes, in quibus linitio & cruces fiunt, *c. ligneis h. t.* Benedicta Eccleſia non indiget nova benedictione, etiam deſtructis parietibus, cùm tantùm benedicatur ſolum , quod ſemper idem manet.

17 Eſt autem differentia inter prædictos quinque caſus , quòd in tribus primis caſibus Eccleſia polluatur per actionem quaſi tranſeuntem, cujus vi relinquitur polluta, etiamſi actio omninò tranſierit , nullumque in ea reliquerit effectum phyſicum : in ultimis verò duobus polluatur Eccleſia per effectum in ea permanentem, ex vi prioris actionis, ſcilicet per corpus excommunicati vel pagani hominis ibi ſepulti. Unde eſt , quòd in prioribus caſibus ad purgandam Eccleſiam non ſit neceſſarium aliquid ab illa extrahere , ſed ſolùm orationibus & aſperſionibus juxta ritum Eccleſiæ eam reconciliare. In poſterioribus verò corpus humatum eſt extrahendum , & extra Eccleſiam projiciendum, & poſtea adhibenda benedictio aut purgatio. Sepultura talis contigerit per culpam , aut citra culpam, non intereſt, ut quia credebatur aut probabatur baptizatus non excommunicatus , durante cauſa violationis durabit & ejus effectus , *can. Eccleſia 27. cum ſeq. de conſecr. diſt. 1.* Si tamen poſſint

oſſa internoſci, *c. ſacris ſup. de ſepult.* [...] daver ſit confuſum cum aliis & ſic [...] reputatur quaſi non eſſet , aut ſaltem [...] occultiſſimum defectum , cujus [...] non impedit reconciliationem in [...] Eccleſiæ.

Unum hic ſupereſt quærendum, An [...] polluendi Eccleſiam fundetur in ſtatu [...] ſtico , an verò de ſe & natura ſua [...] junctam ſacrilegii malitiam, eo quòd [...] cleſia? Reſp. Verius dici, fundari in Eccleſ[...] ſtatuto , cùm moralis ille polluendi [...] effectus, per ſe, & ut ſic, non ſit culpa, [...] pœna, & ad modum cenſuræ, in dete[...] turpitudinis actus repugnantis Eccleſiæ [...] de excommunicatum ſepelire in Eccleſ[...] eſt de ſe malum , uti & non baptiza[...] tem ſepelire in Eccleſia , cum corpus [...] fuerit propriis peccatis maculatum, [...] bus inferni tradendum, licet non [...] ficandum. Sic & catechumenus fide[...] baptiſmum reverà ſuſceptum mori[...] peliendus in loco ſacro, cum tamen [...] poſſit : ut hæc res tantùm ſit dicenda [...] in Eccleſiaſtica prohibitione fundata [...] grua ratione.

TITULUS XLI.

De celebratione Miſſarum, & Sa[...] mento Euchariſtiæ, & divi[...] nis officiis.

SUMMARIUM.

1. Miſſæ antiquitas.
2. Celebranda una tantùm in die: [...] bus plures uno die celebrare licet.
3 Die Nativitatis Domini celebrare [...] an ſit præcepti?
4. Quo tempore ſit celebranda Miſſa.
5. Materia hujus Sacramenti.
6. Miniſter.
7. Celebranda Miſſa in Eccleſia & loco [...]
8. Extra Eccleſiam celebrare licet in [...] ſitatis, & ex cauſa privilegii.
9. Celebrare non licet in Eccleſia polluta.
10. Celebrans in loco polluto quam [...] rat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN